

memorii | jurnale

Suleika Jaouad este scriitoare și jurnalistă. S-a născut la New York dintr-un tată tunisian și o mamă elvețiană. A urmat studii muzicale la Juilliard, și-a obținut licența cu brio la Princeton University și a absolvit masteratul în literatură la Bennington College. La 22 de ani s-a mutat la Paris din dorința de a deveni corespondent de război. Visurile i-au fost însă curmate de un diagnostic necruțător: leucemie. Au urmat patru ani de tratamente pe patul de spital, despre care Suleika Jaouad a scris o serie de articole pentru *New York Times* intitulată *Life, Interrupted*, distinsă cu Premiul Emmy. Alte articole ale ei au fost publicate în *The New York Times Magazine*, *The Atlantic*, *The Guardian*, *Vogue*, *Paris Review*, *Los Angeles Times*, *Glamour* și pe site-ul NPR. Este, de asemenea, un speaker de mare succes. Discursul ei TED a fost unul dintre cele mai populare în 2019, înregistrând aproape 5 milioane de vizualizări. A creat platforma Isolation Journals, cu peste o sută de mii de membri, menită să încurajeze creativitatea și sentimentul de comunitate în vremuri de pandemie. A fost consilierul lui Barack Obama în probleme referitoare la cancer și a primit mai multe distincții pentru efortul ei de a-i susține pe cei care se luptă cu această boală.

SULEIKA JAOUAD
**ÎNTR-
DOUĂ
LUMI**

AMINTIRI DINTR-O VIAȚĂ SUSPENDATĂ

Traducere din engleză de
Ines Simionescu, Anca Lăcătuș și Andreea Niță

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Magdalena Drăghici
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Iuliana Glăvan
DTP: Florina Vasiliu, Dan Dulgheru

Tipărit la Paper Print – Brăila

Suleika Jaouad

Between Two Kingdoms

Copyright © 2021 by Suleika Jaouad

All rights reserved.

Grateful acknowledgment is made to W.W. Norton & Company, Inc.

for permission to reprint six lines from „The Layers“ from

The Collected Poems by Stanley Kunitz, copyright ©1978 by Stanley Kunitz.

Used by permission of W.W. Norton & Company Inc.

© HUMANITAS, 2021, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Jaouad, Suleika

Între două lumi: amintiri dintr-o viață suspendată / Suleika Jaouad;

trad. din engleză de Ines Simionescu. –

București: Humanitas, 2021

ISBN 978-973-50-7256-8

I. Simionescu, Ines (trad.)

II. Lăcătuș Anca (trad.)

III. Niță Andreea (trad.)

821.135.1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021.408.83.50, fax 021.408.83.51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0723.684.194

*Pentru Melissa Carroll și Max Ritvo – cerneala
din spatele acestei povești. Și pentru toți ceilalți
care au trecut apele Styxului prea devreme.*

Până la moarte înseamnă pentru toată viața.
—Miguel de Cervantes

Cuprins

<i>Nota autoarei</i>	9
----------------------------	---

PARTEA ÎNTÂI

1. Mâncărimea	13
2. <i>Métro, boulot, dodo</i>	23
3. Cojile de ouă	32
4. Călătoream prin spațiu și îmi luam avânt	38
5. În Statele Unite	49
6. Scindarea	59
7. Urmările	62
8. Mărul putred	69
9. Fata din Bulă	82
10. Opriți timpul	99
11. Blocată	109
12. Melancolia studiului clinic	117
13. Proiectul de o sută de zile	124
14. Tangou spre transplant	131
15. La capetele opuse ale telescopului	142
16. Cabana Speranței	153
17. Cronologia libertății	165
18. Corcitura	173
19. Visând în acuarele	179
20. O gașcă pestriță	190
21. Clepsidra	198
22. Limitele noastre	209
23. Ultima urare de noapte bună	215
24. Am terminat	220

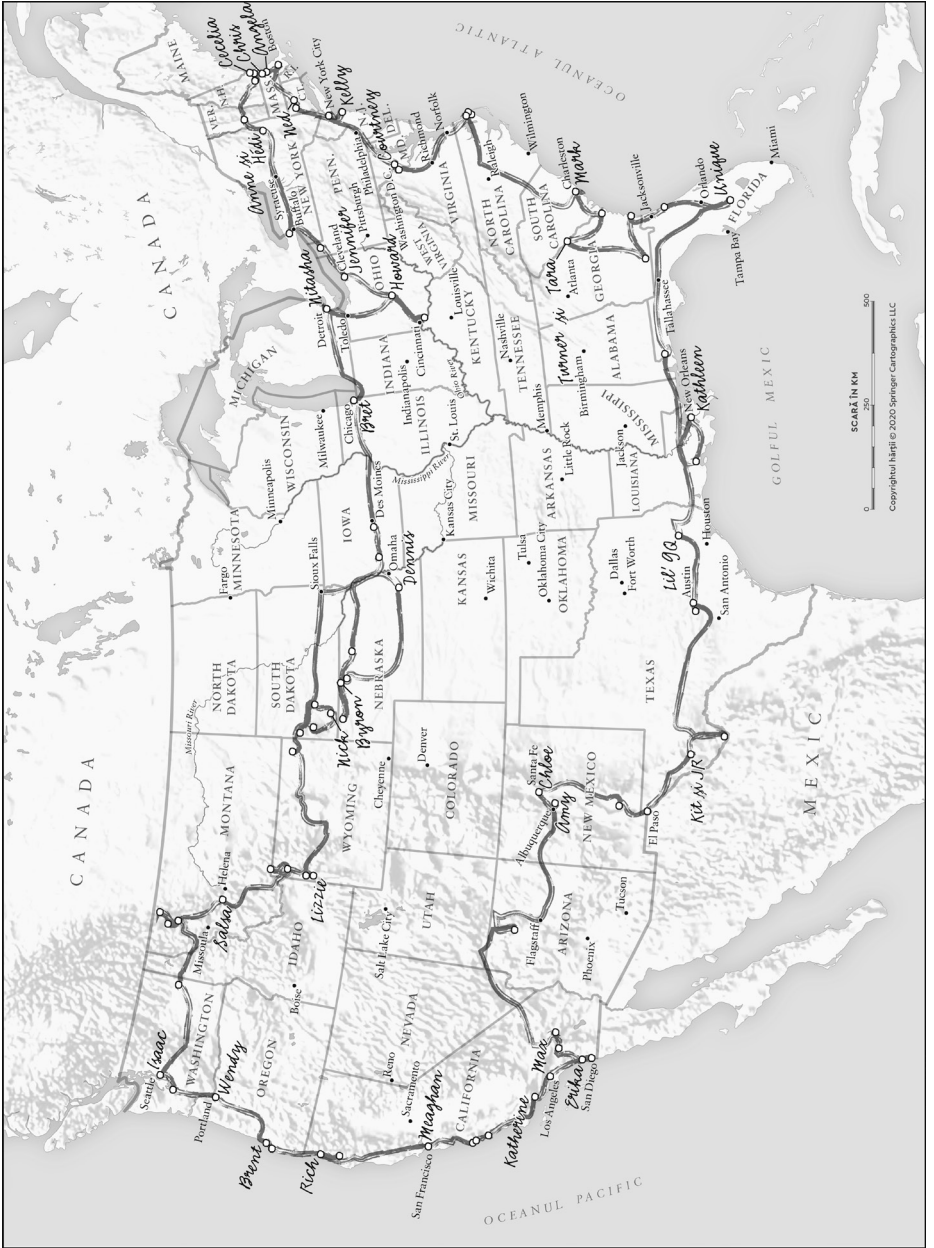
PARTEA A DOUA

25. La hotarul dintre cele două lumi	229
26. Rituri de trecere	248
27. Revenirea	261
28. Pentru cei rămași în urmă	280
29. Lunga incursiune	292
30. Scris pe piele	305
31. Valoarea durerii	315
32. Salsa și supraviețuitorii	329
33. „Fă ca Brooke“	344
34. Drumul spre casă	363
Epilog	387
 <i>Mulțumirile autoarei</i>	 391

Nota autoarei

Am scris această carte pornind de la jurnalele mele, de la dosarele mele medicale, de la interviurile pe care le-am făcut cu mulți dintre oamenii care apar în poveste, precum și de la propriile mele amintiri. Am inclus de asemenea fragmente din scrisori, dintre care unele au fost ușor modificate de dragul conciziei.

Pentru a păstra anonimatul anumitor persoane, am modificat unele detalii explicite și am schimbat următoarele nume, pe care le menționez în ordine alfabetică: Dennis, Estelle, Jake, Joanie, Karen, Sean și Will.

Partea întâi

Mâncărimea

Totul a început cu o mâncărime. Nu mâncărimea metaforică de a călători sau vreo criză a vârstei de mijloc, ci o mâncărime la propriu, de natură fizică. O mâncărime ca o gheară înnebunitoare pe care o simți pe piele și te ține treaz toată noaptea, care a apărut în ultimul an de facultate, la început în vârful picioarelor și apoi tot mai sus, pe gambe și coapse. Am încercat să rezist și să nu mă scarpin, însă mâncărimea era stăruitoare, răspândindu-se pe suprafața pielii ca o mie de mușcături invizibile de țânțari. Fără să-mi dau seama ce făceam, mâna a început să-mi rătăcească în jos pe picioare, unghiile greblând blugii în căutarea unei alinări, înainte de a scormoni pe sub tiv pentru a se afunda direct în carne. M-am scărpinat pe când lucram cu jumătate de normă la un laborator foto din campus. M-am scărpinat pe sub biroul uriaș de lemn de la bibliotecă. M-am scărpinat în timp ce dansam cu prietenii pe podelele alunecoase de la bere dintr-un bar aflat în subsolul unui hotel. M-am scărpinat când dormeam. Nu după mult timp, o puzderie de tăieturi supurante, cruste groase și cicatrici proaspete îmi desfigurau picioarele de parcă ar fi fost lovite cu spini de trandafiri. Semnele însângerate ale unei lupte din ce în ce mai mari care se dădea înăuntrul meu.

— S-ar putea să fie un parazit pe care l-ai luat pe când studiai în străinătate, mi-a spus un specialist chinez în tratamente naturiste înainte de a mă trimite afară cu niște suplimente ce miroseau pestilențial și cu niște ceaiuri amare.

O asistentă de la cabinetul medical al facultății credea că ar putea fi o eczemă și mi-a recomandat un unguent. Un medic generalist a presupus că problema mea era legată de stres și mi-a dat niște mostre dintr-un medicament pentru combaterea anxietății. Însă nimeni nu părea să știe ceva sigur, așa că am încercat să nu dau prea multă importanță. Am sperat că va trece de la sine.

În fiecare dimineață, întredeschideam ușa camerei de cămin, cercetam atent holul, după care fugeam înfășurată în prosop spre baia comună, înainte să-mi poată vedea cineva picioarele. Îmi spălam pielea cu o cârpă udă, privind cum dărele roșietice se încolăceau la vale pe scurgerea dușului. Mă ungeam cu un strat gros din tot felul de alifii făcute la farmacie cu loțiune tonică de hamamelis și mă țineam de nas în timp ce beam amestecul de ceaiuri amare. Când s-a făcut prea cald ca să port blugi în fiecare zi, mi-am cumpărat un set de colanți negri opaci. Mi-am luat așternuturi închise la culoare ca să ascund urmele ruginii. Iar atunci când făceam sex, țineam lumina stinsă.

Odată cu mâncărimea a apărut și somnolența. Aștepeam câte două, apoi patru, apoi șase ore. Oricât aș fi dormit, corpul meu nu părea să se odihnească. Am început să moțâi pe când repetam cu orchestra și în timpul interviurilor de angajare, înainte de un termen-limită și la cină, dar mă trezeam și mai secătuită de puteri.

— Niciodată în viața mea nu m-am simțit atât de obosită, le-am mărturisit într-o zi prietenilor mei, în drum spre cursuri.

— Nici eu, nici eu, m-au consolată ei.

Toată lumea era obosită. Văzuserăm mai multe răsărituri de soare în ultimul semestru decât în toată viața noastră, un amestec de multe ore petrecute la bibliotecă pentru lucrarea de diplomă și de petreceri în care ne dezlănțuiam până la ziuă. Locuiam în inima campusului Universității Princeton, la ultimul etaj al unui cămin în stil gotic cu turnulețe și garguie care

rânjeau. După încă o noapte albă, prietenii mei se adunau la mine pentru un ultim pahar înainte de culcare. Camera avea ferestre mari ca de catedrală, și ne plăcea să stăm pe marginea pervazului, balansându-ne picioarele în afara clădirii, privind petrecăreții beți turtă care mergeau împleticindu-se în drum spre casă în timp ce primele raze de soare de culoarea chihlimbarului brăzdau curtea pavată cu dale de piatră. Momentul absolvirii se întrezărea, și noi eram hotărâți să savurăm împreună aceste ultime săptămâni înainte de a ne împrăștia cu toții, chiar dacă asta însemna să ne forțăm corpurile până la limită.

Și totuși, mi-era teamă ca oboseala mea să nu fie cu totul altceva.

Singură în pat, după ce pleca toată lumea, simțeam că sub pielea mea avea loc un festin, ceva care își croia drum prin artere, înfigându-și colții în sănătatea mea mintală. În adâncul sufletului, mă îndoiam că exista vreun parazit. Am început să mă întreb dacă adevărata problemă nu eram cumva chiar eu.

În lunile care au urmat, m-am simțit de parcă m-aș fi aflat pe mare, la un pas de înec, agățându-mă de orice ar fi putut să mă țină la suprafață. O vreme am reușit. Am terminat facultatea, după care m-am alăturat colegilor mei în exodul în masă către New York. Am găsit un anunț pe Craigslist pentru un dormitor liber într-un apartament mare cât un etaj situat pe Canal Street, deasupra unui magazin de materiale pentru artiști plastici. Era în vara anului 2010 și un val de căldură înghițișe tot oxigenul din oraș. Pe când ieșeam de la metrou, duhoarea de gunoi putrezit m-a izbit în față. Navetiști și hoarde de turiști care cumpărau genți de designer contrafăcute se înghionteau pe trotuare. Apartamentul se afla la etajul trei, unde se ajungea numai pe jos, și, când m-am pomenit în fața ușii de la intrare după ce îmi târâsem valiza, maieul meu alb cu bretele subțiri devenise transparent. M-am prezentat

noilor mei colegi de apartament; erau nouă. Aveau cu toții un pic peste douăzeci de ani și aspirau să ajungă ceva în viață: trei actori, două modele, un *chef*, un designer de bijuterii, un student doctorand și un analist financiar. Pentru opt sute de dolari pe lună fiecare dintre noi avea propria peșteră fără ferestre, separată printr-un perete fals și subțire ca o foaie de hârtie pe care un proprietar avar îl construise pentru a scoate cât mai mulți bani.

Obținusem o stagiatură pe timpul verii la Centrul pentru Drepturi Constituționale, iar când m-am prezentat în prima zi mi s-a părut copleșitor să mă aflu în aceeași încăpere cu unii dintre cei mai de temut apărători ai libertăților civile din țară. Munca părea importantă, însă stagiatura nu era plătită, iar traiul la New York te secătuia de bani. Am cheltuit rapid cei două mii de dolari pe care i-am economisit în timpul anului. Chiar dacă lucram seara ca babysitter sau la restaurant, abia dacă aveam din ce trăi.

Gândul la viitorul meu – scump, dar gol – mă umplea de groază. Însă, în momentele în care îmi dădeam voie să visez cu ochii deschiși, mă și încânta. Posibilitățile legate de cine aș fi putut deveni și unde aș putea ajunge păreau infinite, firul vieții desfășurându-se mult dincolo de ceea ce puteau vedea ochii minții mele. Mi-am imaginat o carieră de corespondent străin în nordul Africii, de unde este tatăl meu și unde am locuit o perioadă scurtă de timp, când eram copil. Am cochetat, de asemenea, cu ideea de a face dreptul, care părea o cale mai prudentă de urmat. Sinceră să fiu, aveam nevoie de bani. Reușisem să fac o facultate din Ivy League numai pentru că beneficiasem de o bursă integrală. Însă aici, în lumea reală, nu aveam plasele de siguranță – conturi de economii, relații familiale, joburi pe Wall Street cu salarii de șase cifre – pe care le aveau mulți dintre colegii mei.

Mi-era mai ușor să mă îngrijorez din cauza situației incerte ce se întrezărea decât să mă confrunt cu o altă schimbare, și mai neliniștitoare. În ultimul semestru, pentru a combate oboseala,

am consumat la greu băuturi energizante cu cofeină. Când acestea au încetat să-și mai facă efectul, un băiat cu care m-am întâlnit o perioadă scurtă de timp mi-a dat câteva dintre pastilele lui de Adderall ca să supraviețuiesc pe perioada examenelor de dinainte de absolvire. Curând însă nici ele nu au mai fost de ajuns. Cocaina era de bază la petrecerile din cercul meu de prieteni și erau mereu prin preajmă niște tipi care ofereau o liniuță gratuit ici și colo. N-a spus nimeni nimic atunci când m-am apucat și eu. Și colegii mei din apartamentul de pe Canal Street s-au dovedit a fi niște petrecăreți de prima mână. Am început să iau amfetamine așa cum unii oameni își mai pun în cafea o doză de espresso – un ajutor la care apelam de nevoie, o modalitate de a stăvili epuizarea tot mai profundă. În jurnalul meu, am scris: *Rămâi pe linia de plutire.*

Spre sfârșitul verii, aproape că nu mă mai recunoșteam. Sunetul înăbușit al ceasului meu deșteptător se târa ca un cuțit bont prin somnul lipsit de vise. În fiecare dimineață, mă dădeam jos din pat împleticindu-mă și mă așezam în picioare în fața oglinzii înalte cât camera făcând inventarul pagubelor. Zgârieturi și dâre de sânge uscat îmi acopereau picioarele în noi locuri. Părul îmi atârna până în talie în niște bucle lipsite de formă, haotice, fiind prea obosită ca să le mai pieptăn. Semicercuri umbroase mi se adânceau sub ochii mari și injecțați. Prea epuizată ca să mai fac față soarelui, am început să ajung din ce în ce mai târziu la programul de stagiatură; apoi, într-o bună zi, nu m-am mai dus deloc.

Nu-mi plăcea persoana care devenisem – mă repezeam cu capul înainte la începutul fiecărei zile, în permanentă mișcare, dar fără să am un simț al direcției; reconstruiam pierderile de memorie, noapte de noapte, ca un fel de detectiv privat; nu-mi respectam niciodată promisiunile; eram prea jenată ca să le răspund la telefon părinților. *Nu sunt eu asta*, mă gândeam, holbându-mă cu dezgust la imaginea mea din oglindă.

Trebuia să-mi revizuiesc atitudinea. Trebuia să-mi găsesc un loc de muncă adevărat, unul plătit. Trebuia să mă îndepărtez puțin de grupul din facultate și de colegii de apartament din Canal Street. Trebuia să plec naibii din New York, și asta cât mai repede.

Într-o dimineță de august, la câteva zile după ce am renunțat la stagiatură, m-am trezit în zori, am ieșit cu laptopul pe scara de incendiu și am început să-mi caut locuri de muncă. Fusese o vară fără ploi, iar soarele ardea, înnegrindu-mi pielea și lăsându-mi peste tot pe picioare, acolo unde scărpinatul îmi făcuse cicatrici, niște puncte mici și albe la fel ca cele din scrierea Braille. Un post de asistent la o firmă americană de avocatură din Paris mi-a atras atenția și am decis pe loc să mă înscriu. Mi-am petrecut toată ziua lucrând la scrisoarea de intenție. Am avut grijă să precizez că franceza era limba mea maternă și că vorbeam puțin araba, sperând astfel să am un avantaj față de ceilalți candidați. Să fiu asistentă de avocat nu era pentru mine postul ideal – nici măcar nu știam cu adevărat ce anume presupunea –, însă părea o ocupație pentru oameni cu scaun la cap. Întâi de toate, mă gândeam că o schimbare de peisaj m-ar putea salva de la comportamentul meu din ce în ce mai nesăbuit. Să mă mut la Paris nu era un lucru pe care voiam neapărat să-l fac înainte de sfârșitul vieții; era planul meu de salvare.

*

Cu câteva nopți înainte de a pleca definitiv din oraș, mă aflu la cea de-a treia petrecere din seara aceea, unde consultanți financiari cu gulerele ridicate stăteau aplecați peste liniile de cocaină groase ca niște omizi, transpirând în timp ce discutau animat despre portofoliile lor de acțiuni, prețurile chiriilor pe perioada verii în Montauk și câte și mai câte. Era 5 dimineața, iar acela nu era locul în care trebuia să mă aflu. Voiam să merg acasă.

Stând singură pe trotuar, scăldată în fumul albăstrui al țigării, mă uitam la cerul nopții cum începea să se lumineze în jurul meu. Manhattanul dormea la acea oră efemeră de liniște după ce camioanele de gunoi își terminaseră turele și înainte să se deschidă cafenelele. Așteptam de zece minute un taxi, când un tânăr pe care l-am recunoscut de la petrecere a venit spre mine, cerându-mi o țigară. Era ultima pe care o mai aveam, dar i-am dat-o. A aprins țigara, făcându-și căuș mâna mare cât o mănușă de baseball. Mi-a zâmbit pe când sufla fumul, amândoi trecându-ne greutatea de pe un picior pe altul în timp ce ne priveam sfios, apoi uitându-ne la strada pustie.

— Vrei să-l luăm împreună? a întrebat el.

Un taxi singuratic venea spre noi, iar întrebarea părea destul de nevinovată, astfel că am spus bineînțeles, și am urcat. Abia după ce i-am dat șoferului adresa mea, mi-am dat seama că mă întrebese dacă luăm același taxi fără să știe încotro mă îndrept.

Știam că nu trebuia să mă urc în mașină cu persoane necunoscute. Tatăl meu, care locuise în East Village în anii '80, când orașul era înțesat de infracțiuni, ar fi fost total împotriva. Însă era ceva legat de acest tânăr care mă făcea să mă simt în siguranță și care mă intriga. Părul lung și dezordonat, decolorat pe alocuri de soare, îi adumbrea ochii albaștri și inteligenți. Suplu, cu maxilarul bine definit și gropițe în obraz, era deosebit de chipeș, însă avea o postură îngrozitoare, adoptând o ținută modestă care sugera că nu era conștient de cât de bine arăta.

— S-ar putea să fi cel mai înalt om pe care l-am cunoscut vreodată, i-am spus eu, studiindu-l cu coada ochiului.

Avea o înălțime impozantă de 1,98 metri și stătea cu genunchii înghesuiți în spatele scaunului șoferului.

— Mi s-a mai spus, a răspuns el.

Vorbea încetișor și avea o anume delicatețe, în ciuda staturii impozante.

— Îmi pare bine de cunoștință. Eu sunt...

— Am vorbit mai devreme, nu-ți mai aduci aminte?

Am ridicat din umeri, apoi i-am aruncat un zâmbet spăsit:

— A fost o noapte lungă.

— Nu-ți aduci aminte când ai încercat să-mi arăți interiorul pleoapei? Sau când ai recitat *Mary avea un miel micuț* în limba latină? m-a tachinat. Dar atunci când ți-ai presărat în cap așchii din ascuțitoare și spuneai întruna *cascarones**! de te apuca groaza? Nu-ți aduci aminte nimic din toate astea?

— Ha, ha! Foarte amuzant, am spus eu, lovindu-l în joacă cu pumnul în umăr.

Atunci mi-am dat seama că flirtam.

Mi-a întins mâna ca pentru a face cunoștință.

— Eu sunt Will.

Am discutat tot drumul spre centrul orașului, iar atracția dintre noi creștea cu fiecare stradă pe lângă care treceam. Când am ajuns la blocul meu, am coborât amândoi din taxi și am rămas pe trotuar: eu gândindu-mă dacă ar trebui să-l invit sus, el prea politicos ca să întrebe. Nu mă mai culcasem până atunci cu un necunoscut – în ciuda unor decizii îndoielnice pe care le luasem, am fost întotdeauna ușor romantică și o monogamă în serie –, însă eram tentată. Am stat o clipă pe gânduri.

— Ți-e foame? a întrebat Will.

— Mor de foame, am răspuns eu; ușurată, l-am îndepărtat de intrarea în bloc.

Am mers pe Canal Street, trecând pe lângă saloane mari, specializate în extensii de păr, cu obloanele trase, pe lângă rațele la rotisor care atârnavă în vitrinele magazinelor cu delicatețe și vânzătorii de fructe de pe trotuar, care își așezau standurile din carton. Am intrat în cafeneaua din cartier; eram primii clienți din acea zi.

* „Coji de ouă“, în spaniolă, în original (n. tr.).